

У МАЈУ 2011. ДОМ ЗДРАВЉА ВАЉЕВО ПОСТАО САМОСТАЛНА УСТАНОВА

НАШИХ ПЕТ ГОДИНА

У складу са реформом здравства, Дом здравља Ваљево се 1. маја 2011. године издвојио из Здравственог центра и прешао у надлежност локалне самоуправе као оснивача. Наш први јубилеј прилика је да објављивањем овог листа резимирамо шта смо урадили у протеклом периоду и забележимо још неке значајне догађаје.

Служба за здравствену заштиту одраслих је формално нова служба, која је настала 2014. године спајањем Опште медицине и Медицине рада. Најбројнија је служба која има 98 запослених и у којој ради 40 тимова лекара и сестара, од тога 29 у Дому здравља. Има 15 ординација, информациони пулт, собу за интервенције и интензивну терапију, на три места се раде ЕКГ прегледи и холтер крвног притиска, а могуће је проверити и ниво шећера у крви, холестерола и триглицерида. Од 91.000 становника Града Ваљева покрива око 75.000, обави преко 300.000 прегледа годишње, а број осталих услуга је много већи. Служба је организована у облику тимског рада, где сваки пацијент има свог изабраног лекара и медицинску сестру. Тим поводом је пре три године одштампана брошура „Изабрани лекар“, као и велики постер на којем су представљени сви тимови са сликама лекара и сестара. На иницијативу руководства Службе за здравствену заштиту одраслих 2015. године објављен је Билтен Дома здравља Ваљево, у којем су представљене све службе и радници установе. Прегледно и јасно је изнет историјат установе, рад у службама, нова достигнућа, превентивне акције, са бројем услуга и финансијским стањем.

У оквиру службе делује и Превентивни центар који је основан 2006. заједничким

пројектом Министарства здравља, Европске агенције за реконструкцију и Здравственог центра Ваљево. У оквиру Превентивног центра једном недељно ради Саветовалиште за исхрану, које води прим. др Јасмина Лукић. Октобра 2015. године формирано је Саветовалиште за дијабетес, које ради са пацијентима два пута недељно по два сата. У саветовалишту раде четири специјалиста опште медицине и сестра. У плану је проширење простора у коме ће и Превентивни центар и Саветовалиште за дијабетес добити више термина за рад. Последње три године служба учествује у скринингу колоректалног карцинома дебелог црева. У просеку се годишње уради 3-4.000 скрининга, а заједничком акцијом са Општом болницом само у 2015. години откривено је 28 тумора, који су на време решени.

Пре четири године отворена је амбуланта у градском насељу Пети Пук, а недавно новоизграђена амбуланта у Дивцима, обе имају и апотеку. Сада Служба за здравствену заштиту одраслих, односно Дом здравља има 16 амбуланти: 3 у граду, а 13 на сеоском подручју. У последњих пет година обновљена је акција прегледа мештана удаљених села Горњи и Доњи Таор, последње среде у месецу (тим лекар-сестра, патронажна служба и апотека) у периоду октобар - април.

РЕЧ ДИРЕКТОРА ТИМСКИ РАД, ПОВЕРЕЊЕ И САРАДЊА

Поштоване колегинице и колеге, ове године обележавамо пет година самосталног функционисања, након издвајања из Здравственог центра маја 2011. године. Као предуслов нашег успешног рада стављам на прво место тимски рад, укључивањем већег броја лекара са доказаним знањем, интегритетом и новим идејама. Остале значајне „звезде водиле“ у нашем раду видим у: хармонизацији односа у установи заснованој на уважавању, поверењу и договарању; свакодневној и искреној сарадњи са другим институцијама, установама и организацијама у здравственом систему Србије; спознаји да Дом здравља Ваљево неће имати позитивну будућност уколико свако ново руководство објективно не сагледа рад претходника и у том контексту успостави континуитет са успешним искуствима и дометима; домаћинском пословању и строгој контроли утрошених средстава; децентрализацији у одлучивању, ради ефикаснијег и квалитетнијег рада, до границе која неће реметити или угрожавати јединствено управљање установом.

Наше главне активности у наредном периоду сврстао бих у три области:

- економичност у здравственом систему
- организација и руковођење
- хумани ресурси (специјализације и континуирана едукација)

Искрено желим да сваки запослени има право, могућност и обавезу да креира и предлаже своја решења у оквиру заједнички договорених основних начела и вредносних матрица. Желим да се већина лекара, сестара, техничара и немедицинских радника укључи у наше планиране активности и на тај начин доживи Дом здравља као своју установу.

Др Завен Дер Хазарјан

Сви лекари и сестре испунили су услове континуиране медицинске едукације и обновили лиценцу за наредних 7 година, а присуствовали су и на више конгреса и семинара у земљи и иностранству.

Службу за здравствену заштиту деце чине два одсека: Одсек за здравствену заштиту предшколске деце и Одсек за здравствену заштиту школске деце. Одсек за здравствену заштиту предшколске деце годишње обави око 13.000 превентивних и 39.000 куративних прегледа. Осим редовног рада Саветовалишта за новорођенчад и одојчад и систематских прегледа мале деце и деце предшколског узраста (у другој и четвртој години и пред упис у први разред), укључујући и имунизацију по календару, у последњих пет година посебну новину представљају превентивни ултразвучни прегледи кукова код све деце. Они се обављају у

ценом здравствене способности ради уписа у средњу школу. Служба за здравствену заштиту деце, по природи посла, сарађује са другим градским установама.

Служба за здравствену заштиту жена спада међу најопремљеније и најуређеније гинеколошке службе примарног нивоа у Србији. Има пет лекара специјалиста и два на специјализацији, као и девет медицинских сестара, а организован је тимски рад лекар-сестра. У Диспанзеру за жене раде се клинички прегледи, колпоскопија, ултразвук, преглед дојке... У периоду 2010-2011. реализован је пројекат начелника службе др Милана Мирковића „Превенција карцинома грлића материце жена Колубарског округа“, одобрен на конкурс у „Србија против рака“. У оквиру пројекта обављени су колоскопски прегледи великог броја жена, које су позиване дописима на кућне

грлића материце и карцином дојке (у сарадњи са Радиологијом опште болнице Ваљево). У склопу скрининга добијен је квалитетан микроскоп и најсавременија опрема за цитолошку лабораторију. За пет година самосталног рада Дома здравља Служба за здравствену заштиту жена стекла је одличан рејтинг и поверење пацијенткиња.

Служба хитне медицинске помоћи је у последњих пет година евидентирала 49.939 пацијената и 91.075 контаката, што обухвата целокупне услуге: прегледе лекара на терену и амбуланте, апликације лека, превејања, меди-кације, санитетски превоз... У том периоду је ојачана кадровима – двојцом специјалиста ургентне медицине, док се још двојица налазе на специјализацији. Располаже адекватном опремом и апаратима, возила Хитне помоћи су комплетно опремљена. Осим редовног рада, Служба хитне медицинске помоћи покривала је све ванредне ситуације: поплаве, велике снегове, суше, клизишта, као и обезбеђење спортских, културних и других званичних манифестација и скупова. Дом здравља Ваљево покренуо је кампању за велики пројекат, а то је оснивање Регионалне хитне помоћи.

Служба за кућно лечење и негу постоји као самостална служба од 2010. године (од 2004. до 2010. била је одсек у оквиру Службе опште медицине). У служби ради четири лекара и 12 медицинских техничара. Услуге се пружају пацијентима и на градском и на сеоском подручју. Пацијенти се упућују на кућно лечење по процени изабраног лекара. Претходних година запослени су завршили сва четири нивоа едукације за палијативно збрињавање, која је започета у оквиру ДИЛС-а (Пројекат пружања унапређених услуга на локалном нивоу). Едукација је организована под покрови-телством Министарства здравља, уз подршку Европске уније. Особље прати смернице за терапију бола, као и лечење и употребу најновијих медицинских средстава за превејање ране. Служба је у претходном периоду добила нове просторије и два аутомобила - један из буџета Града, а други из буџета Министарства здравља. Набављен је највећи део потребне медицинске опреме. Својим радом, уз континуирану едукацију, запослени настоје да пацијентима пружају доступне и квалитетне здравствене услуге. Циљ рада је што мање патње и бола, а више достојанства за пацијента и породицу.

У Служби поливалентне патронаже ради 16 патронажних сестара и техничара, од

Из ординације Службе педијатрије

другом, трећем или четвртном месецу, уз контролни преглед према индикацијама. Велики помак у раду службе представља и рад Развојног саветовалишта. Сва деца код којих се уоче проблеми или деформитети у развоју, а која захтевају детаљније праћење, бивају праћена кроз рад Развојног саветовалишта. Тим Развојног саветовалишта чине педијатар (који је прошао обуку за рад са оваквом децом), дефектолог, психолог и логопед. Посебна пажња се посвећује индивидуалном и групном здравствено-васпитном раду са родитељима и децом, са циљем подизања општег нивоа хигијенске и здравствене културе.

У Одсеку за здравствену заштиту школске деце стручни тимови педијатара и медицинских сестара се баве заштитом и унапређењем здравља деце и младих до 18 година. Годишње се обави око 10.000 превентивних и око 38.000 куративних прегледа деце школског узраста. Редовно и организовано се спроводе систематски прегледи свих ученика I, III, V и VII разреда основне школе и I и III разреда средње школе. Према програму обавезне имунизације спроводи се редовно вакцинисање ученика против одређених заразних болести. Здравствено-васпитни рад се реализује кроз предавања, са темама прилагођеним узрасту: почев од правилне исхране, хигијене, преко болести зависности до полно преносивих болести... У наредном периоду већи значај биће дат превентиви кроз квалитетнији рад Саветовалишта за младе, са стручним услугама психолога и гинеколога. У Школском диспанзеру се обављају и прегледи ученика пред екскурзију, рекреативну наставу, као и прегледи са про-

адресе. Средствима пројекта и прикупљеним спонзорствима набављена је видео-колпоскопија, најсавременији ултразвучни апарат, оформљене савремене ординације, набављени нови гинеколошки столови и инструментаријум. Осим тога, комплетан простор је окречен, климатизован и урађен разглас за чекаонице уз пријатну музику... Гинеколошка служба од 2013. године до данас учествује у два скрининга Министарства здравља: на карцином

Обележавање Дана борбе против дијабетеса

чега шест са високом струковном школом, једно са вишом и девет са средњом. Од шест високо-струковних сестара две су специјалисти струковне медицинске сестре - област Јавно здравље, док је једна на специјалистичким студијама Високе здравствене школе струковних студија у Београду. Патронажа сарађује са свим службама у Дому здравља, као и са широм локалном заједницом. Од 2011. године Патронажна служба је учествовала у организацији и реализовању бројних здравствених манифестација, од којих треба издвојити „Медицинско село», као и у обележавању свих важних датума у Календару здравља сваке године. Служба је организатор и део тима за реализацију превентивних прегледа Дома здравља за радно активно становништво. До сада су прегледи урађени за бројне колективне основних школа и удружења грађана.

Марта 2014. отворено је телефонско саветовалиште „Деца Србије“ које ради 365 дана у години, од 7 до 19 часова. Школа за труднице и родитељство има изузетну традицију, постоји од 2005. године и једном недељно спроводи едукацију за будуће мајке. Школа за исхрану одојчади покренута је у јануару 2016. и такође се одржава једном недељно. Запослени активно учествују у раду Одбора за јавно здравље Ваљево, формираног у оквиру Удружења за Јавно здравље Републике Србије. На иницијативу запослених из Патронаже 2010. године је основано Удружење здравствених радника Колубарског округа које је чланица највеће стручне профилске организације СУЗР Србије. Председник Удружења ЗРКО је Спец. ВСС Милица Ранковић, а на републичком нивоу председник Секције поливалентне патронаже од 2013. је Спец. ВСС Славица Филиповић. Запослени у Поливалентној патронажи учествовали су на многобројним конгресима, симпозијумима, интерсекцијским стручним скуповима... Аутори су бројних радова изложених на стручним скуповима и објављених у стручним зборницима. Едукацији запослених придаје се велика пажња.

Служба за стоматолошку здравствену заштиту је, након издвајања из Здравственог центра, добром организацијом и изузетним залагањем запослених у року вратила вишеми-

Колегијум

лионски дуг. Део новца из сопствених прихода уложен је у реконструкцију зграде: реновирање улаза, приземља, картотеке, подрума, као и уређење парка испред зграде. Набављен је и аутоклав за потребе Одељења оралне хирургије и стоматолошка столица са пратећом опремом. Започета је израда фиксних ортодонских апарата, што је повећало сопствене приходе. На Одељењу оралне хирургије спроводу се савремене процедуре, уз коришћење најсавременијих регенеративних материјала из области аугментације и параденталне хирургије. Уграђивани су ендосоални имплантати стандардног и мини дијаметра, успешно се спроводи хирургија максиларног синуса. Од 1. маја 2012. почео је рад амбуланте на Дивчибарима, врло значајне за ово познато одмаралиште.

Захваљујући успеху Дечје стоматологије, који је препознат од Клинике за дечју и превентивну стоматологију и Министарства здравља, ваљевска Стоматологија је изабрана да

први пут од свог оснивања буде домаћин Симпозијума дечје стоматологије. На симпозијуму организованом 13. и 14. јула 2013. године у Ваљеву предавања су одржали еминентни професори из Србије и бивших југословенских република. Том приликом је др Ратибору Јелићу (сада почившем) уручена престижна награда «Проф. Марко Вуловић» за изузетно залагање у области превентивне и дечје стоматологије. Поводом одржавања симпозијума Служба стоматологије објавила је књигу «Приче из зубарнице».

Иако је период од септембра 2012. веома тежак за већину стоматолошких служби у држави, првенствено због смањених издвајања из РФЗО и поделе на неугворене и уговорене раднике, Служба за стоматолошку здравствену заштиту Дома здравља успела је да одржи колектив на броју.

Колегијум

РЕКОНСТРУКЦИЈА ОБЈЕКТА И НАБАВКА ОПРЕМЕ

Најзначајнија инвестиција у првом периоду након издвајања из Здравственог центра, 2011-2012. године, био је завршетак доградње поткровља за потребе Едукативног центра и Службе за правне и економско-финансијске послове, као и набавка намештаја. Набављена су и три ЕКГ апарата и медицински ситни инвентар. У 2013. у оквиру ДИЛС пројекта, у сарадњи са локалном самоуправом и Министарством здравља Републике Србије, реализована су два пројекта:

– „Повећање доступности здравствене заштите особама старијим од 65 година живота у руралним насељима територије града Ваљева“, вредност 1.100.000 динара бесповратних средстава (пројекат реализовала др Наташа Станковић),

– Пројекат у оквиру програма “Унапређење здравља посебних групација становништва”, вредност 1.277.000 динара бесповратних средстава (реализовао дипл. економиста Љубо Весић).

Из ових средстава Дом здравља је обезбедио спиromетар, биохемијски апарат, хематолошки апарат, сонду за ултразвук, лаптоп рачунаре, потрошни медицински и лабораторијски материјал. Из буџета Града Ваљева на-

Реконструкција крова на згради Стоматологије

бављено је санитетско возило, микроскоп, ЕКГ апарати и клима уређаји.

У 2014. години, уз редовно одржавање ординације у Дому здравља и амбулантама, реновирана је амбуланта Миличиница и набављена два путничка аутомобила (за Службу поливалентне патронаже и Службу кућне неге и лечења).

Претходну, 2015. годину, обележило је више улагања у објекте и опрему. Урађена је реконструкција крова на згради Стоматологије услед прокишњавања и започети радови на адаптацији поткровља за потребе појединих служби Дома здравља. Део средстава је иско-

ришћен за кречење и сређивање зграде Стоматологије. У оквиру текућег одржавања урађена је санација дела санитарних чворова у згради Дома здравља. Набавка професионалне машине за прање подова омогућила је ефикаснији и рационалнији рад и знатно боље одржавање хигијене, јер омогућава прање и сушење у једном радном пролазу.

Из средстава које је обезбедио Град Ваљево купљени су ултразвучни апарат и наменски фрижидер за одлагање вакцина, а плаћен је и део рачуна за раније набављен аутоклав за Службу стоматологије. Град Ваљево је издвојио средства и за куповину мерних вага за Службу за здравствену заштиту деце. Набавком две аутоматске рампе, које су постављене на улаз службеног паркинга и прилаз просторијама Службе за хитну медицинску помоћ из Железничке улице, решени су проблеми везани за излазак екипа Хитне помоћи на терен. Дешавало се да несавесни грађани непрописно паркирају приватна возила на паркингу Дома здравља, па и на изласку у Железничку и тако затворе излаз санитетима.

Љубо Весић

помоћник директора за немедицинске послове

КОНТИНУИРАНА
МЕДИЦИНСКА ЕДУКАЦИЈА

УСПЕШАН РАД ЕДУКАТИВНОГ ЦЕНТРА

Дом здравља Ваљево је 2012. године формирао посебну организациону јединицу Едукативни центар, који се бави акредитацијом и реализацијом програма континуиране медицинске едукације за лекаре, медицинске сестре и здравствене техничаре, као и за здравствене сараднике запослене у Дому здравља Ваљево. За те потребе Едукативни центар у поткровљу зграде располаже салом са техничком опремом и капацитетом преко 100 места, уз пратећи простор и канцеларије.

Тенденција Едукативног центра је да, поред акредитације и реализације програма КМЕ, код Здравственог Савета Републике Србије и надлежних комора здравствених радника постане савремена база за научно-истраживачки рад свих запослених. Центар сарађује са свим здравственим институцијама у Колубарском округу и Републици Србији, високошколским образовним установама, Министарством здравља, Здравственим Саветом и надлежним коморама здравствених радника на територији Србије.

Од формирања 2012. године Едукативни центар Дома здравља је омогућио реализацију 97 програма интерне и екстерне КМЕ (семинари, курсеви, стручни састанци) за своје здравствене раднике и сараднике, у циљу прикупљања потребних бодова за обнову лиценце код Коморе. Руководилац Едукативног центра је прим. др Радиша Јокић, а референт Славица Филиповић, специјалиста струковна медицинска сестра за јавно здравље.

Славица Филиповић
референт Едукативног центра

ОД 2012. ОБЕЛЕЖАВАМО ЛЕКАРСКУ СЛАВУ СВЕТИ ВРАЧИ

ЗАЈЕДНИШТВО И ДУХ ЛЕКАРСКЕ ЕТИКЕ

Лекарска слава Свети врачји представља један од најлепших тренутака у нашем заједничком послу, када је прилика да се дружимо, угостимо званичнике из других институција и пословне партнере, али и осврнемо на годину за нама и најавимо планове за наредну. С обзиром на узоре, Свете врачје Козму и Дамјана, прилика је то да се подсетимо Хипократове заклетве, лекарске етике и кроз речи свештеника промислимо о великој мисији која нам је дата – да здравствено просвећујемо и лечимо наше суграђане.

Славу смо почели да обележавамо од 2012. године, када су се све службе Дома здравља упрегле да заједничким снагама прикупе средства и организују светковину здравствених радника, не само лекара. Следеће, 2013. године домаћин је била Служба опште медицине, 2014.

Економско-финансијска служба, а 2015. Служба хитне помоћи. Начелница службе др Дикосава Вујегић предала је колач др Виолети Васић, начелници Службе кућне неге и лечења, која ће бити домаћин 14. новембра 2016. године.

Свети врачји, браћа Козма и Дамјан, били су исцелитељи из Азије који су народ лечили бесплатно (бесребреници). Ове светитеље лекари славе као заштитнике своје професије, а Лекарска комора Србије је 2007. године тај дан и званично прогласила својом славом. Слави се 14. новембра по новом календару. Једна од најпознатијих фресака са ликовима Козме и Дамјана налази се у Пећкој патријаршији, изнад саркофага архиепископа Данила Другог. На иконама и фрескама представљени су у средњовековној одежди, с ковчежићима у којима су носили лекове.

НОВИ ПОСТУПАК АКРЕДИТАЦИЈЕ

Састанак са Светланом Дрчком из Агенције за акредитацију

Дом здравља Ваљево започео је нови поступак акредитације код Агенције за акредитацију здравствених установа Србије. Акредитација је изузетно значајна јер представља званичну потврду квалитета рада здравствене установе на основу утврђених стандарда. Тим поводом су руководиоци и вође тимова за самооцењивање одржали први састанак са вишим стручним сарадником Агенције за акредитацију Светланом Дрчком.

Поступак акредитације састоји се од: самооцењивања, спољашњег оцењивања и стицања

акредитације. Самооцењивање је прва фаза акредитације, траје до годину дана и најважнија је у целом процесу. Служи за сагледавање стања и постављање циљева и установа га спроводи ради побољшања квалитета рада и пружања здравствених услуга корисницима. Кроз документацију установа пружа доказе о усаглашености са стандардима. Извештај о резултатима самооцењивања установа доставља Агенцији за акредитацију здравствених установа, која затим почиње поступак спољашњег оцењивања, као другу фазу целог процеса. Агенција пружа стручну подршку током целог процеса.

За координатора акредитације нашег Дома здравља именована је прим. др Јасмина Лукић, специјалиста опште медицине. Формирано је девет тимова: четири за клиничке и пет за неклиничке стандарде. То су: здравствена заштита жена, здравствена заштита деце, здравствена заштита одраслог становништва, поливалентна патронажа, управљање информацијама, животна средина, стандарди руковођења, стандарди управљања и људски ресурси.

Вођа Тима за здравствену заштиту жена је начелник службе др Милан Мирковић, Тима за здравствену заштиту деце начелник службе др Снежана Михаиловић, Тима за здравствену заштиту одраслог становништва др Наташа Станковић, вођа Тима поливалентне патронаже је др Славица Ускоковић, Тима за управљање информацијама прим. др Радмила Михајловић, за животну средину главна сестра Гордана Симић, за стандарде руковођења прим. др Радиша Јокић, за стандарде управљања правни референт Милица Лукић и за људске ресурсе помоћник директора за немедицинске послове Љубо Весић.

Дом здравља Ваљево био је акредитован од 2008. до 2011. године у оквиру пилот пројекта Министарства здравља, тако да одређена искуства у спровођењу поступка постоје. Од маја 2011. године, када је наша установа постала самостални правни субјект, учињено је више помака у циљу боље организације рада. Преуређен је простор у установи и набављена је потребна опрема, унапређена је организација рада и квалитет услуга које се пружају корисницима здравствене заштите по службама. Основан је Центар за едукацију, што је значајно допринело унапређењу континуиране едукације запослених, тако да су сви обновили лиценцу у предвиђеном периоду. Све то ће имати значаја у реализацији новог поступка акредитације.

**Др Виолета Васић
Бранко Петровић**

У СУСРЕТ МЕЂУНАРОДНОМ ДАНУ СЕСТРИНСТВА

ЗНАЧАЈНА УЛОГА У ТИМСКОМ РАДУ

У протеклом периоду у Дому здравља постоји тенденција смањења броја сестара. На почетку, 2011. године, број сестара-техничара са виском стручном спремом био је 19, а са средњом 127, док је тренутно запослено 17 са

главну сестру Дома здравља и још седам главних сестара за шест служби и Одсек Медицине рада.

Велика пажња придаје се и Континуираној медицинској едукацији. Највећим делом

високом и 123 са средњом. Установа препознаје допринос сестара и техничара укупном раду, тако да се придаје и велика пажња школовању сестара (средствима установе): њих пет је завршило специјализацију јавног здравља, Високу струковну њих четири, а тренутно је једна сестра на специјализацији. Установа има

КМЕ се спроводи преко Савеза удружења здравствених радника Србије. Иницијативом наших сестара основан је огранак овог савеза, односно Удружење здравствених радника за Колубарски округ, у који је уклањања већина сестара и организованој едукацијом стичу неопходне бодове за лиценцирање. На овим по-

словима веома је ангажована ВСС специјалиста јавног здравља Славица Филиповић, која је председник Секције поливалентне патронаже Савеза и референт нашег Едукативног центра.

Тимским начином рада мења се и улога медицинске сестре, која има велику улогу у бољој организацији рада, успешнијој комуникацији с пацијентима, бржој услузи, али и непосредним здравственим услугама и саветима које може да пружи. Осмех, љубазна реч, право објашњење утичу на корисника да му се повећа моћ оздрављења и смање патње.

Прим. др Радиша Јокић

Треба истаћи да медицинске сестре представљају врло значајну карику тимског рада лекар-сестра. Оне имају велику улогу у бољој организацији посла, комуникацији са пацијентима и ефикасној услузи. Телефонско заказивање прегледа и наручивање терапије, као и увођење електронског картона учинили су свакодневни посао медицинске сестре захтевнијим. Већ три године се лепом свечаношћу обележава Дан сестринства, уз уручење пригодних поклона за допринос у раду по једној сестри или техничару из сваке службе. Организујемо и прикладан програм тако да је то дан када се медицинске сестре и техничари веома лепо осећају у својој установи.

Гордана Симић,
главна сестра Дома здравља

ОБНАВЉАЊЕ ВЕЛИКЕ ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ АКЦИЈЕ

МЕДИЦИНСКО СЕЛО НЕКАД И САД

Прво «Медицинско село» одржано је 1998. у Миличиници, друго следеће године у селу Лесковице, а већ 2000. на Ставама. Ове акције изазвале су прави «бум» и велико задовољство житеља ових и околних села, о чему говоре и подаци да је на њима прегледано између 860 и 1000 људи! После 2000. године манифестација је прекинута и све до 2011. није било тако великих превентивних акција у селима ваљевског краја. Издвајањем из Здравственог центра Ваљево Дом здравља је обновио манифестацију по сличном принципу као некада, а она је свесрдно подржана од локалне самоуправе као оснивача, месних заједница и колега који редовно прихватају волонтерско учешће у акцији. Дом здравља Ваљево је први у Србији покренуо овакву манифестацију и постао препознатљив по томе код колега у другим срединама, тако да су и они почели да организују акције овог типа.

У почетку је било пуно ентузијазма тако да је доста установа и организација давало допринос акцији, али временом се њихов број смањило тако да сада учествују Дом здравља, Болница, Апотекарска установа, месна заједница, локална самоуправа и Завод за јавно здравље. Циљ нам је увек био да акцијом обухватимо удаљена, рубна села наше општине у којима лекар ради повремено и где нема апотеке, али и велике сеоске центре којима гравитира доста мањих села.

Због све веће економске кризе, показало се да 25-30 одсто житеља нема здравствено осигурање

тако да им је «Медицинско село» постало велика прилика да бесплатно обаве бројне прегледе.

Својевремено смо нашу акцију назвали „десант белих мантила“, што тако и делује. Јер, скоро 80 лекара и медицинских техничара походи село! Поред превентивних здравствених

прегледа, у сарадњи са месном заједницом организују се и други садржаји као што су изложба традиционалних јела и народне радиности, избор најуређеније куће и окућнице, такмичење школске и предшколске деце на тему «Унапредимо здравље»... Уз коришћење постојеће сеоске амбуланте, импровизоване су амбуланте у просторијама школе, задруге, под шаторима и сеоским кућама. Омогућена је контрола здравља код лекара опште медицине, интерниста, офталмолога, радиолога, хирурга, педијатара, стоматолога, гинеколога, ЕКГ и ултразвучни преглед, контрола притиска, нивоа шећера, холестерола и триглицерида, а мобилне екипе Службе кућне неге и лечења обилазе непокретне у сеоским домаћинствима.

Поливалентна патронажна служба била је један од носилаца посла организације «Медицинско село», као и данас. Патронажни техничари су обилазили цео терен пре акције, регистровани пунктове за амбуланте, евидентирали старе и непокретне којима треба учинити кућне посете, организовали предавања са здравственом тематиком, у школама такмичење деце у литерарним радовима на тему здравља. Акција је осмишљена тако да када је завршио у селу нешто остане после нас, да се памти ова здравствена акција. И у томе смо успели: реконструисана је здравствена станица Поћута и тоалети у Лесковицама, урађена спомен чесма на Ставама и осветљење за сеоско игралиште.

Прво обновљено «Медицинско село» одржано је у мају 2011. у Поћути уз прегледаних

600 становника, већ у септембру исте године били смо у Каменици, а у децембру у Дивцима, како бисмо изашли у сусрет великом интересовању. У 2012. години успешне акције организоване су у Бранковини и Драчићу, домаћини 2013. били су Белошевац и Миличиница. У фебруару ове године, на захтев Месне заједнице, «Медицинско село» је поново одржано у Ваљевској Каменици. Поред тога што смо прегледали око 350 становника и урадили 1175 различитих прегледа, организовали смо успешну трибину о проблемима у здравству, уз учешће колега из Болнице и домова здравља из Бајине Баште, Чајетине, Мионице и Ваљева.

«Медицинско село» је у функцији превентивне и промоције здравља, подизања здравствене културе сеоског становништва, што омогућава рану дијагнозу, благовремено и адекватно лечење и пружа шансу да очувамо и подигнемо здравље људи са досадашњег нивоа.

СВА МЕДИЦИНСКА СЕЛА

1988. Миличиница - прегледано 850 становника
 1999. Лесковице - прегледано 969 становника
 2000. Ставе - прегледано скоро 1000 становника
 21.05.2011. Поћута - прегледано преко 600 становника
 17.09.2011. Каменица - прегледано око 450 становника
 10.12.2011. Дивци - прегледано око 350 становника
 29.09.2012. Бранковина - прегледано преко 400 становника
 17.11.2012. Драчић - прегледано преко 300 становника.
 06.04.2013. Белошевац - прегледано око 150 становника
 05.10.2013. Миличиница - прегледано око 350 становника
 28.02.2016. Каменица - прегледано око 350 становника

Било је и мањих акција на сеоском подручју: У Бранковини за „Дан малина“, у Каменици за „Петровданске дане“, на Ставама за „Купинијаду“, као и у Сушици, Врагочаници, Попучкама, у градским месним заједницама Градац, Колубара итд. Сваке зимске сезоне, од краја октобра до краја априла Дом здравља организује прегледе мештана Горњег и Доњег Таора.

Прим. др Радиша Јокић
 Помоћник директора
 за медицинске послове

ПОЛА ВЕКА МЕДИЦИНЕ РАДА У ВАЉЕВУ

Почеци здравствене заштите радника у ваљевском крају сежу у далеке педесете године 20. века. Радне организације, увидевши потребу за организовано здравственом службом у колективу, почеле су да отварају самосталне амбуланте у својим просторијама. До тада бригу о запосленима у индустријским предузећима спроводила је инспекција рада уз надлежности контроле штетности на раду и болести које могу произаћи из тога, као и хигијенско-техничке недостатке у редовном извршавању послова, где је учествовао и санитарни техничар.

Др Слободан Аксентијевић, први специјалиста медицине рада у Ваљеву

Тек 1. септембра 1966. године Медицински центар у Ваљеву формира здравствену станицу медицине рада за предузеће „Градац“ и околне радне организације. На њеном челу се нашао први специјалиста медицине рада, доктор Слободан Аксентијевић, који на позив тадашњег комерцијалног директора „Градца“ прелази из лозничке „Вискозе“ у Ваљево. Здравствена станица је поседовала две ординације, превижалиште, лабораторију и картотеку, а у раду су, уз лекаре Слободана Аксентијевића и Љубисава Симића, учествовали медицински техничар Миодраг Вуковић, санитарни техничар Загорка Ристивојевић и лаборанти Невенка Марковић и Љиљана Велимировић.

Потреба за отварањем нових здравствених станица Медицине рада постаје све израженија у ваљевској привреди, па тако 1967. године предузеће „Балканија“ у оквиру предузећа „Ремонт“ формира здравствену станицу површине 200 квм, са истим садржајем као у станици „Градац“. Након повратка из Италије и Туниса, где је радио као лекар, овом здравственом станицом руководи доктор Радисав Савић-Сака, специјалиста медицине рада, заједно са др Томиславом Танасковићем (извесно време радио у секторској амбуланти у Лајковцу) и касније са др Зораном Собеком. У њој су се лечили радници и других предузећа тог дела града. Од медицинских техничара запослени су били Томислав Петровић, Зорица Ћосић и Љубица Крстић. У пролеће 1972. године отвара се здравствена станица у предузећу „Србијанка“ са два лекара, лекаром стоматологом и зубним техничаром. Радам амбуланте руководи начелник Службе медицине рада др Слободан Аксентијевић, а запослени су др Здравко Грујичић и др Ружица Ђурђевић, медицинске сестре Ђурђевић Губеринић и Стана Ђурић, доктор стоматолог Ђетко Булајић и протетичар Косана Михајловић.

Све те здравствене станице покривале су од 1500 до 3000 радника подручних делова града. На сличан начин почела је са радом и здравствена станица у предузећу „Јабланица“, са једним специјалистом медицине рада - др Миодрагом Ранчићем и медицинском сестром Стојанком Чанговић. Отварањем ове четири здравствене станице и њиховим радом било је покривено здравственом заштитом углавном

све радно способно становништво Ваљева, изузев радника фабрике „Крушик“ који су имали сопствену здравствену службу.

Оваква организација посла Службе медицине рада трајала је све до нове реформе здравства када Медицина рада, као и друге службе Медицинског центра, постају засебне организације удруженог рада (ООУР). Тако Медицина рада добија првог директора, доктора Слободана Аксентијевића, дотадашњег начелника, као и своје органе управљања. Изузетно добра сарадња остварена је са свим предузећима и Медицинским центром, који су ангажманом својих специјалиста пружали свесрдну помоћ и подршку новоформираном ООУР-у. Као ООУР Медицина рада делује од 1975. до априла 1985. године, када улази у састав Дома здравља, чији управник је од 1974. године др Милош Пашић, први специјалиста опште медицине у Ваљеву.

Новоформирано Диспанзер медицине рада организовано је на два нивоа: превентива и куратива. Поштујући архитектонско решење

ношћу рећи да никад нису запоставиле бригу о здравственом стању својих радника.

Данас Медицина рада има осам специјалиста медицине рада, психолога специјалисту и лекаре опште медицине, уз одговарајуће средње медицинско особље. Од децембра 2002. године начелници службе су били: др Бранислава Сепи (2002-2007), др Нада Пиргић (2007-2009), др Славица Софронић (2009-2011) и др Марија Ђокић (2011-2013). Медицина рада је 2014. спојена са Општом медицином у Службу за здравствену заштиту одраслог становништва, а шеф Одсека медицине рада је др Славица Софронић.

Јединство превентиве и куративе у Медицини рада постигнуто је свих ових година тимским радом специјалиста медицине рада и бројних лекара опште медицине, који су продефиловали кроз службу, а касније постали угледни специјалисти из других области или су прешли у друге средине, настављајући успешно своју каријеру. Њихов број је импозантан: др

Колектив Медицине рада 1999. године

модерног здања Дома здравља, др Савић, заједно са управником др Пашићем, предлаже да се превентивни део ординација повеже међусобно, чиме би се технички убрзали систематски и периодични прегледи радника. Такво решење касније је успешно примењено у сличним установама широм Србије. Октобра 1980. године (на Св. Петку) Медицина рада се усељава у нову зграду Дома здравља, изузев амбуланте „Србијанка“ и, касније, „Стеван Филиповић“ (која је отворена 1989). Дуго година окосницу службе чинила су петорица лекара, специјалисти медицине рада: др Аксентијевић, др Савић, др Ранчић, др Симић и др Грујичић. Касније у службу долазе др Вишња Бриедис, специјалиста медицине рада и млади лекари др Александра Дивнић, др Бранислава Сепи и др Славица Александровић. У краћем периоду на челу службе се налазио др Љубисав Симић да би га 1985. године наследио др Здравко Грујичић.

Период од 1980. године до 1990. можемо назвати „златним периодом“ рада и развојка Медицине рада. У ратном периоду од 1990. до 2001. године, иако су многе фабрике имале бројне проблеме око свог опстанка, на основу података из Медицине рада може се са сигур-

Шћепановић и др Вићентић, дугогодишњи лекари у амбуланти „Србијанка“, др Оливера Илић, специјалиста физикалне медицине и рехабилитације, др Гордана Станковић, специјалиста медицине рада у Београду, др Јелена Лукић-Бањанац, дерматовенеролог, др Милан Николић, интерниста-кардиолог, др Стојан Бабић интерниста-кардиолог, др Вера Бабић, специјалиста физикалне медицине и рехабилитације (дуго је радила у амбулантама „Стефил“ и „Србијанка“), др Слободан Гвозденовић, специјалиста гинекологије и акушерства; некада лекари у Медицини рада-данас окосница ваљевске педијатрије: др Светлана Павловић, др Биљана Томић и др Селимир Спасић; др Борис Медвед, лекар у „Крушику“. Кратко време у служби су се задржали др Нина Колџић, тренутно у САД, др Зоран Ђурић, уролог и др Горан Јевтић, интерниста. Свој допринос дале су и др Јелена Вукићевић, др Светлана Симић, др Јасмина Радојичић, неуропсихијатар др Бранка Танасковска и психолог Марјан Тошић, интерниста др Драгана Драјић и офталмолог др Вукосава Вујадиновић.

Др Завен Дер Хазарјан

ИЗЛОЖБА „ВАЉЕВО 1914-1915. ГОДИНЕ–ГРАД БОЛНИЦА“

Први пут је у једној здравственој установи, у нашем Едукативном центру, отворена изложба „Ваљево 1914-1915. године–град болница“ Народног музеја из Ваљева и одржана презентација др Владимира Кривошејева „Ваљевска болница–нова периодизација“. У питању је скраћена верзија познате изложбе о Ваљевској болници, која путује Србијом и подржана је од Министарства културе. У пригодној уводној речи директор Дома здравља др Завен Дер Хазарјан је, између осталог, истакао:

– Са почетком Балканских ратова, Великог рата и хуманитарних катастрофа у Србији, рађали су се нови јунаци рата који нису носили оружје у руци, које је водила једна нова идеја: идеја хуманизма и самарићанства. Родили су се хероји и хероине човекољубља и хуманости у белим мантилима и униформама. Глас хуманиста надјачао је ратничке трубе, њихов морал надвисио је „подвиге“ војсковођа, генерала, краљева и политичара...

Директор Народног музеја Ваљево др Владимир Кривошејев представио је поделу историјског догађаја Ваљевска болница на пет периода, коју је припремио заједно са др Александром Недоком, хирургом у пензији и познатим нашим историчаром медицине. Историјски догађај назван „Ваљевска болница“ раније је посматран као целовит период, који је трајао од краја јула 1914. до половине октобра 1915. године. Његова одлика је страдање у епидемији пегавог тифуса, али до скоро нису издвајане чињенице које се односе на време пре епидемије, док је трајала и после епидемије.

– Ово је први пут да изложбу, иако је директно везана за здравство, презентујемо у јед-

ној здравственој установи и да искорачимо из установе културе међу здравствене раднике, што је иначе веома логично јер су санитет и здравство овде кључне теме. Представљамо нова открића до којих се дошло приликом припреме изложбе, када смо уочили неке опште недостатке проучавања догађаја званог Ваљевска болница. Са медицинског становишта, период Ваљевске болнице може се поделити на три потпериода: хируршки, епидемиолошки и рековалентенски. Хируршки је трајао од јула до

децембра 1914. године, период епидемије од децембра 1914. до маја 1915. док је период опоравка трајао од маја до октобра 1915.

Историјске чињенице из периода великог страдања српског народа и пожртвовања наших и страних медицинских мисија представљене су на врло пријемчив начин, а додатно илустроване постерима на изложби.

Б. Петровић

Новогодишња приредба и подела пакетића у организацији Синдиката

У сусрет Светском дану борбе против пушења

ЗДРАВА РЕЧ, лист Дома здравља Ваљево, 14000 Ваљево, Железничка 12, тел: 014/315-0038, e-mail: office@dzvaljevo.rs, www.dzvaljevo.rs, За издавача: др Завен Дер Хазарјан. Уредништво: Бранко Петровић (Агенција „Приступ“), прим. др Радиша Јокић, ВСС Гордана Симић. Технички уредник: Јосип Грачанин. Излази периодично. Тираж 500 – БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК. Број 1, мај 2016. Штампана: Подгорина тима, Ваљево.